

Økonomi- og indenrigsminister Margrethe Vestagers
talepapir

Det talte ord gælder

Anledning: Samråd i Underudvalget under Udvalget for
Forretningsordenen, alm.del spm. nr. B

Tid og sted: 21. november 2012 kl. 10.30-12.00, lokale 1-117

Indledning

I samrådsspørgsmål B har udvalget bedt mig om i
forlængelse af Farum-Kommissionens beretning at
redegøre for, hvad jeg vil gøre for at sikre, at
kommunaltilsynet har mulighed for at gennemtvinge, at
for eksempel en ulovligt udliciteret myndighedsopgave
trækkes tilbage til kommunen.

[Rammen for besvarelsen]

Jeg forstår spørgsmålet sådan, at udvalget ønsker min vurdering af, om de kommunale tilsynsmyndigheders reaktionsmuligheder generelt er tilstrækkelige. Og at udvalget tager udgangspunkt i et eksempel på en sag om ulovlig delegation af myndighedsopgaver.

Jeg vil derfor ikke i mit svar gå nærmere ind i de konkrete sager fra Farum Kommune, som jo er grundigt belyst i Farum-Kommissionens betænkning.

[Generelt om tilsynets reaktionsmuligheder]

Statsforvaltningerne har som tilsynsmyndighed en bred vifte af reaktionsmuligheder, hvis det konstateres, at en kommune har overtrådt lovgivningen.

Den mildeste reaktion består i, at statsforvaltningen afgiver en vejledende udtalelse om sin retsopfattelse.

Hvis det ikke er tilstrækkeligt, har statsforvaltningen en række forskellige sanktionsmuligheder. F.eks. kan statsforvaltningen på visse betingelser annullere en ulovlig beslutning, eller den kan udstede tvangsbøder for at få kommunalbestyrelsesmedlemmerne til at udføre en handlepligt.

Det er statsforvaltningen, der vurderer, hvilken reaktion der vil være nødvendig i den enkelte sag.

Statsforvaltningen må ikke anvende mere vidtgående reaktioner, end hvad der er nødvendigt i den konkrete situation. Det følger af proportionalitetsprincippet.

Heldigvis er det sådan, at langt de fleste sager kan afsluttes med en vejledende udtalelse til kommunen. En sådan påmindelse giver kommunen anledning til at genoverveje sagen og komme tilbage på sporet.

[Tilsynets reaktionsmuligheder i en sag om ulovlig delegation af myndighedsopgaver]

Hvis vi f.eks. har at gøre med en sag, hvor en statsforvaltning konstaterer, at en kommune ulovligt har delegeret myndighedsopgaver, så skal kommunen lovliggøre forholdene.

Det indebærer, at hvis kommunen ønsker at fortsætte samarbejdet med den eksterne part, så skal kommunen tilrettelægge samarbejdet sådan, at delegationen af opgaver ikke længere omfatter myndighedsudøvelse.

Hvis kommunens beslutning om at benytte en ekstern aktør i sig selv er ulovlig, så skal kommunen bringe samarbejdet til ophør.

Når der er tale om anvendelse af en ekstern aktør, vil der normalt være indgået en kontrakt om samarbejdet.

I disse sager vil statsforvaltningen kunne pålægge kommunen at opsigte eller ændre den indgåede aftale. Det giver kommunen en handlepligt. Hvis kommunen ikke vil handle, som den har pligt til, så kan det være nødvendigt at bruge tvangsbøder.

[Statsforvaltningerne behandler sager om delegation af myndighedsudøvelse]

Der findes flere nyere eksempler på, at statsforvaltningerne har behandlet spørgsmål om, hvorvidt en kommunes inddragelse af ekstern bistand i opgaveløsningen er lovlig. Og der er flere eksempler på, at statsforvaltningen er nået frem til, at der har været tale om ulovlig delegation af myndighedsopgaver.

For eksempel har de fynske kommuner haft en aftale med Center for Rehabilitering og Specialrådgivning om at varetage sagsforberedelsen i sager om særlige synshjælpemidler. Centeret er imidlertid en institution

under Region Syddanmark, der ikke må varetage myndighedsopgaver for kommunerne, medmindre det fremgår af lovgivningen.

Jeg kan også nævne et eksempel, hvor en kommune overlod sagsforberedelsen af ansøgninger om støtte til handicapbil til en forening på konsulentbasis. Den ordning mente statsforvaltningen heller ikke var lovlig i den form, den havde.

I de sager, ministeriet har kendskab til, er sagerne blevet afsluttet ved, at statsforvaltningen har afgivet en vejledende udtalelse. Statsforvaltningen har heri bedt kommunen om at genoptage de sager, hvor afgørelsen er truffet på et ulovligt grundlag. Statsforvaltningen beder normalt også om at blive holdt underrettet om, hvad kommunen foretager sig.

Ministeriet er ikke bekendt med, at der i forlængelse af disse sager har været problemer med at få kommunerne til at indrette sig lovligt fremadrettet.

[Afrunding og konklusion]

I den sammenhæng kan vi heldigvis nok konstatere, at Farum Kommune var et særtilfælde, når det kom til manglende respekt for tilsynets udtalelser.

Men skulle der igen opstå tilfælde som i Farum Kommune, så er det min opfattelse, at tilsynet har de fornødne redskaber til at tvinge en kommune til at indrette sig lovligt – også hvis det handler om ulovlig delegation af myndighedsopgaver.

Jeg vil heller ikke undlade at fremhæve, at spørgsmålet om kommunaltilsynets sanktionsmuligheder blev vurderet som opfølgning på Farum-sagen både af den Ekspertgruppe, der blev nedsat i 2002 med professor

Jens Peter Christensen som formand, og i forbindelse med det efterfølgende lovforslag om en tilsynsreform.

Det daværende Indenrigs- og Sundhedsministerium tilsluttede sig med lovforslaget Ekspertgruppens opfattelse af, at de gældende sanktionsmuligheder grundlæggende må anses for at være tilstrækkelige. Og lovforslaget, der også indeholdt forslag om forbedring af mulighederne for indsigt i den kommunale administration, blev vedtaget af et enstemmigt folketing i 2003.

Jeg mener ikke, at Farum-Kommissionens betænkning giver anledning til en ændret vurdering af, at kommunaltilsynet har de fornødne strenge at spille på.

Jeg hæfter mig også ved, at Farum-Kommissionen heller ikke har fundet grundlag for at foreslå ændringer af love, administrative bestemmelser eller administrativ praksis med hensyn til de kommunale tilsynsmyndigheders kompetence og reaktionsmuligheder.